

آبونه شرائطی

ممالک عثمانیہ ۱۹۰۵ء سنہ لکی (۶۵) ، آلتی
آیلغی (۲۵) غروشدر .
ممالک اجنبیہ ۱۹۰۷ء سنہ لکی (۱۷) ، آلتی
آیلغی (۹) فرانقدر .

ادارہ خانہ

باب عالی جادہ سندھ دائرہ مخصوصہ

افطارات

آبونہ بدلی پشندر .

§

مسئلہ موافق آثار مع المصنویہ قبول
اولنور . درج ابدلہ یں یازیلر اعادہ
اولونماز .

الذکر الشرفی

سیر ۱۳۳۰

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی سیاسی ہفتہ لق مجموعہ اسلامیہ در .

واللہ یدہ من یشاء الی صراط مستقیم

صاحب و مدیر مسئول : ح ارباب اشرف

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

افطارات

رسالہ مزدن آلتدیغی کوسترملک شرطیلہ
بتون یازیلر ہرہانکی برغزتہ طرفندن
اقتباس اولونہ ییلیر .

§

مکتوبلرک ، امضالری واضح و اوقوناقلی
اولسی و آبونہ صرہ نومروسی محتوی
بولونسی لازمدر .

§

ممالک اجنبیہ ایچون آبونہ اولنور
آدرسلرینک فرانسزجہ ۱۹۰۷ء یازلسی رجا
اولنور .

§

پارہ کوندرلدیکی زمان نہ یہ دائر اولدیغنک
واضحاً ییلدیلمسی رجا اولنور .

ممکن اولامدینی کی نه یالکز او قومق، نه ده یالکز یازمقله علم و عرفانک
قهرینه وصول ممکن اولاماز .

افکار و ملاحظاتی، مشهورات و مسموعاتی تیقن و تبلیغده
مراجعت ایدیلن ایلک واسطه لسان در . « خذالعلم من افواه الرجال . »
شوحالده او قومق اول، یازمق صوکرده در . هراوقویانک یازمق بیلاماسی
ممکن، فقط هر یازمق بیله نك او قوماسی محالدر . « اقرأ باسم ربك . . . »
بنابراین، بزده حقایق علمی پیش استفاده مزه قویان مؤسسه
علمیه لر بدایه او قومق معناسنه کن « درس » ک اسم مکانی اولان
« مدرسه » کله سی ایله توسیم ایدلمش وزمانزه قدرده الی ماشاءالله
بوکله دارالتدریس لر اولان نسبتی غائب ایتمه مشدر . آراده غائب اولان
برشی وارسه اوده علل و اسبابی بیلندیکی حالده اعتراف ایدیلان،
تداویسنه چالشلمیان مدرسه لر مرکز تدیسیدر .

بزم محیطده « مدرسه » کله سی او قور ویا مدلولی اوزاقدن
کورورسه ک درحال پیش تأثرمزده هر احتیاجک [او قومق ، یازمق ،
یمک ، ایچمک ، استحمام ایتک . . .] اوراده یاپیلیمی ضروری،
حفظ الصحه دن کلیاً عاری، قسوت نما برسلسله حجرات تجسم ایدرکه
مداوملری مطلقاً احتیاجات یومیه سی حتی او قویانجی کتابی تدارک
ایتک ایچون ناقابل اقتحام مشکلات، بیک درلو اضطراب ایچنده
چیرپنیور . . اوت ، نیچون کتم حقیقت ایدلم؟ مدرسه لر رمز معارفک،
تخصیص معارف اسلامیه نك تعمیمنده کی غایه ایله او غایه یه وصول
قدرت و بختیارلغنک اسباب و عواملی احضار واکمال ایده جک
قابلیتده می در؟ . . . « کل اناء یترشح بما فیه » مسلمانلق تعمیم علم
ومعارف دن عبارت ایکن ، بونی ده یامدرسه ویا مکتب نامنده کشاد
ایدیله جک مؤسسه لرله ، او مؤسسه لرک احتیاج زمانله متناسب برحال
مکملیه وضعیله ایفا و اعلایه مجبول ایکن بری یوقاری ده سویله یکمز
وجهله قلبلری، وجدانلری جداً متألم این سونوک، بولانیق برطریقک
مبدأنده حیاتدن بی نصیب ازلانلری آغوشنه آلان و دارالتدریس
نامنه محافظه موجودیت ایدن مدرسه لری و تدریساتده کی سقیم اصوللری،
دیگری ساحه حیاتده غلبه کامله یی تأمین ایده جک مجادله یی او کرتمکدن
عاجز، بتون معناسیله انسانلی، مردلکی سودیره جک جدی برتربیه
مدنیه و اسلامییه یی تلقیحدن محترز مکتبلری و انلرک یکدیگرینه
بکزه میان پروگراملری یاشاتمقدن نتیجه ده نه آندن، نه بریکندن
بودیارک بر انسان کاملی، معارف مدونه حاضر نك الحق امام واقفی
اوله جق ذوات عالیه و مکمله یتشه مدکدن صوکره هر ایکی مؤسسه یه
متباعد مسلك تعقیب ایتدیرمکدن ، سالتکلرینه یکدیگری نك لسان
وحسیاتی اکلایه جق درجه ده متباین فکر لر تلقین اتمکدن نه فائده بکله نیر؟
بزده ره بایت یوقدر . بزده علم دین، علم اخرت ایله توغلی نفسنه حصر ایده جک
بر زمره اولاماز . هر مسلم ، معتقداتی ، شخصنه و افرادندن بولندیقی
جمعیه قارشی مکلف اولدیقی وظائف فردیه و اجتماعیه سی حقیله
ایفایه وجداناً مجبوردر . ایشه بووظیفه وجدانیه و انسانییه یی حسن

علی فقری افندیدن فوق العاده استفاده اولونور . قبول ایله دیککز
تقدیرده بنده هفته ده بر، ایکی دفعه کلیر ، مثنوی شریف تدریس
ایدرم . بوراده او قویوبده (اطوار سبمه قاجدر ؛ !) طرزنده دکل،
جدی بر امتحان نتیجه سنده شهادتنامه آلا جق ابنای مشایخ ، بابالری نك
جانشینلکنه نامزد اولمالیدر . سزده برنی مشیخته انتخاب ایده جک کز
وقت، خلافتنامه سندن اول شهادتنامه سی آرامالیسکز . بویله یی اچق
اولورسه کز قهوه او جانلرنده دوغوبده میدان او طه لرینه قدر یوکسه لن
قولی و فعلی خرافانک او کفی آلمش وشو خدمتکز طولایسیله (خادم
الفقراء) عنوانه حق قزاعش اولورسکز .

*
*

منتسبین طریقت آراسنده بر سوز، جاریدر . (نطقک جانی وار)
دیرلر و بو سوزله عرفای اتمک اقوال حال آمیزنده حقیقه بر روح
بولوندیغی قصد ایده لرلر .

عزیز مرحوم طرفندن ایراد ایدیلن ویکی قانی مولویخانه سنده کی
شیخ او طه سنک درو دیوار یله عبدعاجزک حافظه سنده عکسلر یایوب
قالان یوقاریکی مطالباتده جداً جانلی اولان نطقلردنمش که سویله ندیکندن
سکز، اون سنه صوکره زندگی معنویتی کوسته رسیور و قائل مکرمنک
(وما یسطق عن الهوی) ورثه کامله سندن اولدیغی اثبات ایدیور .
کوکل ایستردی که مغفور مشار الیه، هنوز عالم جهاله انتقال ایتمه مش
اولمالیدی ده تصوراتی شو صیراده تطبیقه چالیشان هیئت میاننده بولو-
نمالی و او جانلی سوزلری ایله مذاکراته حیات بخش ایتمه لیدی .
مقصدم بر خاطره یازمقدن عبارت اولدیغی و مذاکرات و مقرراتی
بنجه مجهول بولوندیغی ایچین مدرسه المشایخ هیئت حقیقه برشی سویله-
مه یه جکم، یالکز و قتیله یازمش اولدیغ شوقطه نك تکرار یله شیمدیلک
سوزیمه خاتمه چکه جکم :

روح مشتاقی عروج ایله بهرک ویردی فر عالم دلینه
بزده اخلاص ایله تقدیم ایدلم فاتحه روح جلال الدینه

طاهر المولوی

مدرسه ، مکتب برلشملی

بوناجیز مقاله یه عنوان ایدندیکم شو ایکی کله حقیقه بکا سوز
سویلمک جرأتی بخش ایدن ایچیه زماندن بری غزته ستونلرنده
موضوع بحث اولان « مدرسه لرک اصلاحی » و تخصیص مسلمانلغم در .
بوکون یک بدیهی بر حقیقتدر که او قومق ، او قوددیغی یازوب حفظ
ونشر ایتک، غایه تکامل عرفانه وصول ایچون برقاعده اساسیه در ؛
بشریتک تأمین سعادت و رفاهیچون بکانه واسطه در .
بوایکی کله وسائط عرفانک ایکی رکن قویمیدر . تک قنادله اوچق

بالعکس ماهیت اشیا، سموات و زمین لایقیدانه بر وضعیتله جهل و غفلتک تولید ایده چکی ابلهانه بر حیرتله باقامز ایچون دکل، دائماً صانع حکیمک آثار بدایعنی تتبع ایتمک کمز ایچون، حیرت عالمانه ده بولمقلغمز ایچون نه لطیف تشویققر، نه علوی ترغیبقر وار .

نه یلان سویلیهیم بن مدینه علم اولمق اعتباریله فخر رسالته نسبت ایدیلن « علم محض » خارجنده باشقه بر علم تصور ایدمیورم . بوکا بناء درکه « معارف » دینیلنجه « معارف اسلامیة » و معارف اسلامیة دینیلنجهده اوراده بتون علوم و فنونی کورمک ایستورم . بونکلهده علمک نزهیه مربوط اولمسی لازم کلدیکنی، بونک خارجنده هیچ بر علمک قلمسی ممکن اولامیه جفی سرد ایتمکدن صوکره علم و فن نامنه بیلنمسی الزم بتون بو شیلر « طلب العلم فریضة . . » حدیث نبویسیله هر فرد ایچون بر فرض تشکیل ایدیور .

تصنیف و بو تصنیفه کوره مؤسسات تدریسیلهری ترتیب ایتمک اقتضا ایدر دیورم . فقط بو تصنیف و تدوین علمله برابر دوشونیهلرک برشی واردرکه اوده غایه در، مقصد در .

بو غایه و مقصدی بر آن کوزمک اوکندن آیرمیهرق ابتدائی مکتبلردن بدأ ایله حالاً و آتياً احتیاجمزی بر طرف ایده چک صورته دارالعلمیلر وجوده کتیردچک اولور ایسه که هر هانکی بر ابتدائی مکتبته کیره که معارفه انتساب ایتمش اولان بر طالب علم قطع مراتب ایله تزید عرفان ایده ایده درجه تالیه ده کی مکتبلرک برندن در بر اجازتنامه آلدقن صوکره کندیسنی صاحب اختصاص قیله حق مدرسه حریبه ، مدرسه سیاسیة، مدرسه حقوق، مدرسه دین و فلسفه ویا مدرسه الهیات کی مدارس عالیه قارشیدسنده بوله بیللملی و دائماً هوس سعی و تبعله قلبلری دولو تلمیذلرینه کشاده دوران بو قبولردن برینه انتساب و دوامه ایسه استعداد و قابلیت رهبر اولملی .

ایشته محض علم و فنده بووجهله تصنیف و تدوین دن صوکره یتیشن متبحرین میانندن انتخاب ایدیلن بز معارف ناظری ایجابنده بر شیخ الاسلام ویا بر شیخ الاسلام لزومنده بر معارف ناظری اوله بیله چک؛ بلکهده بواکی مأموریتی تولید ایدچک از صاف و اقتداری حائز اولمش اولور که بوسایهده بوکون خطوط متباعدهنی تعقیب ایدن مکتب و مدرسه آره سنده کی بودریتمک، بوخندک قالدیرلمش اولور .

محمد شکری

حیات اقوام اسلامیة

چینده اسلامیت

۳

اسلاملوقده طبقی بودا مذهبی کی چینه ایکی یولدن داخل اولمشدره؛ دکزدن و ترکستاندن . یعنی چینک و قتیله ممالک سائر ایله مناسبته

ایفا ایچون بیلنمسی الزم علوم و فنون متنوعهنی تحصیلدیکی مشروعیت (العلم فریضة علی کل مسلم و مسلمة) بو مشروع مجبوریت درکه مبدأ علوم اولان الفیادن بالابتدار تدریجی و تکاملی بر صورتده علوم و فنون مدونه حاضرهنی مدنی و صمدانی اساسله استناد ایتمدیورمک منتظم و مکمل پروگراملرله تدوین و تعمیم ایتمک ایچون مکمل دارالندریسر وجوده کتیرمک لزومنی اخطار ایدیور . بر مؤسسه که تاریخ تدویندن بوکونه قدر ایدای منتسبیدنده ، حافظه متخصصیننده کسب قدرت و احتشام ایدن علوم و فنونک کچدیکی بتون صفحاتی تشنکان معارفه لازمی و جهله تلقین و تفهیمه مساعد بر طرز نوینده وجوده کتیرمشدر ؛ آنک اسمی ایستر « مدرسه » ، ایستر « مکتب » ، ایسترسه باشقه بر اسم اولسون بجه حائز اهمیت دکادر . چونکه لازم اولان ، اسم دکل، آنک مدلولی در .

حقیقت بوندن عبارت اولدیفنی حالده مع التأسف بز تجدد کوستره چکزدیه سنه لردن بری آیقیری بر وضعیت آلان مدرسه لرک اصلاحندن بحث ایدیوروز . بو اصلاحی ده مقسی شکللرینی ، هر درلو کفایتسز لکلیرینی محافظه ایدن مداوملرینک تهوین احتیاجلری بر طرف ایدلیوب خدایی ثابت دینه چک بر حیات متوکلانیهنی تعقیب ایدن او مدرسه لره بر پارچه فن قرینتیمی آتمق ایله اولمش بتمش ظن ایدیوروز .

بم فکرجه مدرسه لراصلاح ایدلمه ملی، مکتبلرله مزج ایدلملی . یعنی مکتب نه ایسه مدرسه ده او ، ویا مدرسه نه ایسه مکتبده او اولملی . عین پروگرام، عین نظام تطبیق ایدلملی . چونکه عموم بشریت ایچون رفاه حیاتی ، سعادت ، تصوردهنی تکفل ایده چک یکانه بیلکی، یکانه نور (علم کل) در . بوندن استفاده و استفاضه ایسه سعی و ثباته متوقفدر . بوسعی و ثباتک محل جریانی او علم کل دن استفاده تأمیننی اصوللرینی تعلیم ایدن بر طاقم مؤسس لردرکه بز آنلره مکتب ، مدرسه ، دارالفتون کی اسملر ویریوروز .

جناب فخر رسالتک مدینه علم اولدیفنی بزه بیلدیرن حدیث حقیقت بیانندن او اکمل موجودانک شوویا بو علمک مدینه سیدر دیه بر حکم استخراجیله علم پیغمبری حصر و تخصیص اولونه بیلیرمی ؟

بویله بر حکمک وجودی مراد ایدلسه ایدی او حدیث پیغمبریددیکی « العلم » ه برده متمم علاوه ایدیلردی . بناء علیه بزم بو حدیثدن چیقا . راجمزم معنا اطلاق اوزرینه در .

ذاتاً علوم ارلین و آخیری جامع اولمق اعتقادیهده بتون معناسیله جناب پیغمبر ذیشان افندمزمک مدینه علم اولملرینی ایجاب ایتمدیورمزی ؟ باخصوص ایدای توقیرده طو تدیفمزم قرآن کریم عمای مطلقه پردردار اولان خزائن علومک نفحات زمزمه داری ، بوی جانپرووری دکلیدر ؟ بوکون علی الاطلاق علمدن ، حکمتدن بزی بیکانه ویا رخاوتکارانه بولندیره حق بر آیت ، بر حدیث کوستریله بیلیرمی ؟